

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

Схвалено вченою радою
Інституту педагогіки НАПН
України (протокол № 2 від
27 лютого 2023 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО Директор
Інституту педагогіки

 О.М.Топузов

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Методика навчання української мови, літератури та інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у 5-6 класах закладів загальної середньої освіти

Категорія слухачів: педагогічні і науково-педагогічні працівники закладів освіти і установ (учителі української мови, української літератури, зарубіжної літератури усіх кваліфікаційних категорій, методисти, викладачі)

Київ 2023

Пояснювальна записка

Програму підвищення кваліфікації розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»,

«Вчитель закладу загальної середньої освіти» і «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (затвердженої наказом МОН України № 904 від 12.10.2022 р.)

Мета програми – модернізувати професійну компетентність педагогів, необхідну для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та Державного стандарту базової середньої освіти.

Напрямок. Розвиток професійних компетентностей: знання навчального предмета, фахових методик, технологій.

Зміст. Зміст програми підвищення кваліфікації містить професійно орієнтований і фаховий складники. Забезпечує ознайомлення із сучасними тенденціями в методиці навчання мови та літератури, нормативно-правовим та навчально-методичним забезпеченням викладання української мови, української літератури, інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у 5-6 класах закладів загальної середньої освіти на засадах концепції нової української школи.

Цільова аудиторія – педагогічні і науково-педагогічні працівники закладів освіти і установ (учителі української мови та літератури, інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) усіх кваліфікаційних категорій, методисти, викладачі).

Обсяг / тривалість

- Курс «Методика навчання української мови, літератури та інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у 5 класах закладів загальної середньої освіти» – 30 годин / 1 кредит ЄКТС, з яких 12 годин реалізовано у формі інтерактивних лекцій, 13 годин – у формі індивідуальної роботи з консультуванням викладачів, 5 годин – виконання завдань.

- Курс «Методика навчання української мови, літератури та інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у 6 класах закладів загальної середньої

освіти» – 30 годин/1 кредит ЄКТС, з яких 12 годин реалізовано у формі інтерактивних лекцій, 12 годин – у формі індивідуальної роботи з консультуванням викладачів, 6 годин – виконання завдань.

Форма навчання: дистанційна.

Місце реалізації програми – онлайн платформа проекту «Якість освіти». Організатори: фахівці Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України і ТОВ «Видавничий дім «Освіта». Навчання безкоштовне.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться.

Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в межах професійної діяльності або галузі знань.

1. Формування та розвиток **загальних компетентностей:**

ЗК.01. Громадянської, що виявляється в здатності діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК.02. Соціальної, що виявляється в здатності до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК.03. Культурної, як здатності виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. Лідерської, як здатності до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК.05. Підприємницької, що виявляється в здатності до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

2. Формування та розвиток **професійних компетентностей** учителя на виконання трудових функцій: мовно-комунікативної, предметно-методичної, інформаційно-цифрової, психологічної, здоров'язбережувальної, проєктувальної, організаційної, оцінювально-аналітичної, інноваційної, рефлексивної та компетентності навчання впродовж життя.

Цільове зосередження на розвитку **предметно-методичної компетентності**, що виявляється в здатності моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; здатності формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатності здійснювати

інтегроване навчання; здатності добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; здатності розвивати в учнів критичне мислення; здатності здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; здатності формувати ціннісні ставлення в учнів.

Очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- мети та компетентнісного потенціалу освітньої галузі/навчального предмета (інтегрованого курсу); сутності наскрізних для всіх компетентностей умінь;
- основних груп обов'язкових результатів навчання учнів в освітній галузі; загальної характеристики базових знань з освітньої галузі;
- змісту предмету й методик його викладання;
- форм, методів, технологій навчання, виховання й розвитку учнів засобами освітньої галузі, навчального предмета/інтегрованого курсу;
- особливостей реалізації різних видів навчальної діяльності в освітньому процесі.

Уміння:

- проектувати навчальні заняття на основі програм і підручників;
- здійснювати діагностику готовності учнів до навчання, інтерпретації результатів виконання практичних завдань; пошуку та добору технологій, методів, інструментів та засобів навчання;
- розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей; формувати готовність до їх застосування в навчальних та життєвих ситуаціях;
- застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію навчальних предметів/інтегрованих курсів;
- добирати традиційні та інноваційні методики навчання;
- використовувати безпечне освітнє цифрове середовище для організації та управління освітнім процесом, організації групової взаємодії, зворотного зв'язку;
- упроваджувати в практику роботи здобутки кращих міжнародних освітніх систем.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- власного професійного розвитку педагога в умовах змін системи освіти та законодавчого забезпечення; визначення відповідності власних професійних компетентностей чинним вимогам.
- створення кейсів з навчальних предметів з метою підвищення якості викладання та навчання;
- планування освітньої діяльності, самостійної розробки дидактичних матеріалів; формування умов досягнення успішного результату практичної діяльності.

Документ, що видається, – сертифікат з описом досягнутих результатів. Забезпечення розміщення програми – на вебсайтах Інституту педагогіки НАПН України, українського проекту «Якість освіти».

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ
«Методика навчання української мови, літератури та інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) в 5 класах закладів загальної середньої освіти»

	Зміст навчання	Всього год	Інтерактивні і лекції, год	Самостійне опрацювання джерел	Виконання контрольних завдань, год
1	Модуль 1. Організація навчання української мови в 5–6 класах	14	6	6	2
1.1	Принципи побудови модельної програми.		2		1
1.2	Аналіз навчальнометодичного забезпечення			2	1
1.3	Формування предметної компетентності здобувачів освіти			2	
1.4	Методика навчання мовленнєвих жанрів		2	2	
1.5.	Формування ключових компетентностей учнів 5-6 класів на уроках української мови		2		
2	Модуль 2. Організація навчання української літератури в 5-6 класах	10	4	4	2
2.1	Принципи побудови модельної програми		2		
2.2	Аналіз навчальнометодичного забезпечення		2		
2.3	Реалізація принципу контекстності в шкільному навчанні літератури			2	2
3	Модуль 3. Методика викладання інтегрованого курсу	6	2	2	2
3.1	Інтеграція в системі шкільної літературної освіти		2		
3.2	Аналіз навчальнометодичного забезпечення інтегрованого курсу			2	2
	РАЗОМ:	30	12	12	6

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ
«Методика навчання української мови, літератури та інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) в 6 класах закладів загальної середньої освіти»

Зміст навчання	Всього год	Інтерактивні лекції, год	Індивідуальні заняття, год	Виконання контрольних завдань, год
Модуль 1. Мовленнєвий розвиток учнів в умовах війни (психолого-педагогічні проблеми і шляхи їх розв'язання). Робота з текстом у процесі навчання української мови в 6 класі НУШ	5	2	2	1
Модуль 2. Жанри мовлення на уроках української мови в 6 класі	5	2	2	1
Модуль 3. Запобігання освітнім втратам у процесі навчання української літератури в 6 класі НУШ	5	2	2	1
Модуль 4. Формування інформаційної та медійної грамотності учнів у процесі навчання української літератури в 6 класі	5	2	2	1
Модуль 5. Формування читацької та ключових компетентностей учнів на уроках інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у 6 класі	5	2	2	1

Модуль 6. Контекстне вивчення літератури на уроках інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у 6 класі	5	2	2	1
РАЗОМ:	30	12	12	6